

ERDELYI MAGYARÁG

Feladó szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden nap
Szerkeszt. órák: reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), Piata Mihai Viteazul 4. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 306 sz.

Péntek

1933 November 3.

5

Roosevelt rejtélyes valutapolitikájának küzdelme az árak emeléséért

A dollár harca Európával

Roosevelt nem bizza többé sorsára a dollárt, hanem szabályozza. -- Egyelőre nem akarja a stabilizációt. -- Az amerikai lapok Roosevelt ellen fordultak?

Páris tiltakozik

Európa veszélyt sejt és védekezést sürget

Amerika, ahogy eddig mindig, ugymost is új bombát dobott a nyugtalan európai gazdasági életbe: Roosevelt nyíltan az infláció mellett foglalt állást. Az amerikai elnök, lépésével felzárta az alvó Európát. Ma mindenki Washington felé figyel, mert nem tudni azt, hogy ez a dollár manőver nem irányul-e az aranyvaluták ellen? Természetes, hogy az aranyalapon álló országok felveszik a harcot a dollár-inflációval szemben, azonban kétséges, hogy ez a harc eredményes is lesz.

Az infláció célja az árak emelése

London, november 1.
A washingtoni Fehér Ház hivatalos kommunikét adott ki amely szerint az Újépítési Hitelintézet megkezdi a külföldi piacokon az aranyvásárlást. Az új intézkedések célja az árak emelése az Egyesült Államok területén.

Londoni pénzügyi körökben nagy idegességgel fogadták a híradást, mert attól tartanak, hogy Washington papírdollárral akarja elárasztani Európát és az amerikai gazdasági élet súlyos nehézségeit a világra akarja áthárítani.

UJBÓL ÖSSZEHOVJÁK A VILÁG-GAZDASÁGI KONFERENCIÁT

Páris, november 1.
Pénzügyi körökben úgy tudják, hogy Roosevelt nagymennyiségű aranyvásárlásokra adott utasítást alítólag azzal a céllal, hogy lecsorítsa az aranyalapról mindazokat az alamokat, amelyek még kitartanak az arany valuta mellett. Az angol pénzügyi körök igen élénken foglalkoznak a hírrel és azt hiszik, hogy a világ valutapolitikájának kialakulása attól függ, hogy az angol kormány fokozni akarja-e a font árfolyamemelkedését a dollárral szemben. A nagyarányú vásárlások következtében az arany világpiaci ára jelentősen emelkedett. Ez a körülmény súlyossá teszi azoknak az országoknak a helyzetét, amelyek még mindig az aranyalapon állnak.

Az Amerikában folyó angol-amerikai valutaügyi tárgyalásokkal kapcsolatban az angol lapok megállapítják, hogy a két állam között fennáll a megegyezés lehetősége. Az amerikai kormány — hír szerint — arra törekszik, hogy a dollár és a font relatív értékét megállapítsa, annál is inkább, mert az amerikai kereskedelmi és élettechnikák árai emelkedtek. A Daily Herald annak a véleményének ad kifejezést, hogy Franciaország Svájc, Hollandia és Olaszország kénytelenek lesznek letérni az aranyalapról. A lap szerint az angol kormány újból összehívja a világgazdasági konferenciát, hogy azon al-

talános minden országra vonatkozó valutaegyezményt hozzanak. A Reuter Newyorkból azt jelenti, hogy a legközelebbi jövőben létrejön az angol-amerikai valutáris fegyverszünet. A Chicago Tribune viszont úgy

értesül, hogy ezt a megállapodást titokban már meg is kötötték.

„...AZ AMERIKAI NÉP ELLENI MERÉNYLET”

Newyork, november 1.
Jellemzően érdekes, hogy az amerikai lapok legtöbbje: így a Hearst-konzernhez tartozó orgánumok az amerikai nép elleni merényletnek mondják ezt, mi az alkotmányba biztosított szabadságjogokat, a gazdasági életet és az amerikai jólétet fenyegeti. Felmerül tehát akaratlanul is a kérdés, hogy jogosult-e ez a riadalom, amellyel Európa az amerikai aranyvásárlás hírét fogadja?

Párisban erőlyes tiltakozásra készülnek

Páris, november 1.
A francia közvélemény határozatlan felháborodással fogadja Roosevelt amerikai köztársasági elnök külföldi aranyvásárlásra kiadott rendeletét. Valamennyi lap felszólítja a kormányt, hogy ne engedjen az amerikai nyomásnak és kezdjen erőlyes akciót az amerikai támadás elfojtására. Valamennyi európai államnak, különösen az aranyalapon állóknak össze kell fogni és meg kell akadályozni, hogy a dollár szándékos kiontása az összes európai valutákat is meggyengítse. Roosevelt elnök aranyvásárlási láza erősen megzavarta a francia pénzügyi köröket is. A pénzügyi hatóságok az arany kivitelének megtiltására készülnek, hogy megmentse a Francia Bank pozícióját Roosevelt aranyvásárlása ellen.

Borzalmas gyilkosság Bukarestben

Bukarest, november 1.
Borzalmas gyilkosság történt tegnap a fővárosban. A Sepcari-uccában a déli üzlet zárás ideje alatt boltjában meggyilkolták Matoianu képkereskedőt. A holttestet a gyilkosok feldarabolták, kofferbe gyömöszöl-

ték, majd kifosztották az üzleti pénztárt és a hátsó ajtón át elmenekültek. A gyilkosságot csak délután fedezték föl. A rendőrség lázas nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

Bombamerénylet a hamburgi nácigyűlésen

Hamburg, november 1.
Kaufmann Károly nemzeti szocialista vezér tegnapi beszámoló gyűlésén egy eddig még ismeretlen egyén bombamerényletet akart elkövetni. Egy rendőr figyelmes lett a gyanús viselkedő alakra, igazolása szőlította föl, mire a merénylő eldobta a bombát tartalmazó csomagot és revolverével megse-

besítette a rendőrt, majd elmenekült. A gyűlés résztvevői között a merénylet-kísérlet hírére nagy pánik támadt.

Angol politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a november 12-iki népszavazás után Hitler új népszavazást rendelt el, melyen érvénytelennek mondatja ki a versaillesi békeszerződést.

SPORT

FUTBALL

A Nemzeti Bajnokság állása

A. CSOPORT

1. Crisana	4 3 1 0 15:4 7
2. AMTE	4 3 0 1 12:5 6
3. B. CFR	4 3 0 1 7:4 5
4. Universitatea	4 2 1 1 13:9 5
5. Kinizsi	4 2 0 2 6:12 4
6. P. Tricolor	4 1 0 3 7:10 2
7. VENUS	4 1 0 3 6:13 2
8. Brasovia	4 0 0 4 4:10 0

B. CSOPORT

1. Gloria CFR	5 3 2 0 13:10 8
2. Juventus	4 3 1 0 11:5 7
3. Ripensia	5 3 1 1 16:7 7
4. Unirea Tricolor	5 2 2 1 8:7 6
5. NAC	4 2 1 1 10:8 5
6. Romania	5 1 3 3 13:14 3
7. Soimi	5 0 1 4 4:15 1
8. Mures	5 0 1 4 7:16 1

A Szeged döntetlenül játszott Montpellierben. A Szeged FC délfranciaországi túrája során 2:2 arányban döntetlenül mérkőzött vasárnap a Stade Olimpique Montpellier csapatával.

A budapesti amatőr alszövetség válogatott csapata a monakói válogatott ellen 3:2 arányban győzött. A félidő eredménye 2:2 volt. A monakói csapatban az itt játszó külföldiek is szerepeltek, közöttük két magyar: Szaniszló és Szentmiklóssy.

ATLÉTIKA

Szabó Miklóst felajánlották az olaszoknak Beccali ellen. Szabó Miklós, a MAC Nagy, szerű formában levő középtávfutója most érkezett haza Svédországból, noi főlényesen sikerrel végezte a "Nyrevansot". Szabó most felajánlották az olasz atlétikai szövetségnek a vasárnap rendezendő genovai versenyre. A genovai programon csak 800 méteres futás szerepel, ez a táv Beccalinak kedvez, azonban Szabó bízik, hogy 800 méteren is méltó ellenfele lehet az olasz világrekordernek.

195 cm-es ugrásával Bodosi ismét beállította saját országos rekordját Pécs város ötös csapat magasugró bajnokságában. Hideg időben, laza pályán elért eredménye szenzációs.

Ladoumegue semmit sem keresett a versenyen. Jules Ladoumegue legutolsó versenyén 37.000 frank volt a bevétel, amelyből adóba 6, pályabérre 6, rendőrség, rendezőség költségeire 8.5, az újságírók jóléti intézményeire 17 ezer frank jutott. Ladoumegue semmit sem kapott a bevételből. Az újságírók azonban Ladoumeguenek megszavaztak egy 1000 frank értékű aranyérmét.

APRÓ SPORTHIREK

Ausztria teniszranglistája. Az osztrák teniszszövetség a múlt évi eredmények alapján a következő ranglistát állította össze: férfiaknál: 1. Matejka. 2. Artens, 3. Kinzel. 4. Metaxa. 5. Bawarovski. 6. Decker. 7. Effermann. 8. Brosch. 9. Wiedmann. 10. Haberl; nőknél: 1. Eisenmenger. 2. Szápáry. 3. Wolf. 4. Kraus. 5. Binzer. 6. Helmer. 7. Grünberger. 8. Goukoup. 9. Neumann.

Clas Thunberg nem vonul vissza. Clas Thunberg az öreg norvég gyorskorcsolyázó bajnokról az a hír terjedt el, hogy visszavonul a versenyzéstől. Ezzel szemben Norvégiaiban úgy tudják, hogy Thunberg a téli nagy versenyeken, elsősorban pedig az Európa és világ bajnokságokon részt fog venni.

Dávid győzelme az asztali teniszszövetség versenyén. A MOATSz vasárnapi férfi bajnoki egyes versenyének döntőjében Dávid (DSC) 21:18, 21:18 arányban győzött Lovászi (MTK) ellen, aki mögött Boros (VAC) és Surányi (VAC) lett harmadik.

Borzalmas családi dráma Sepsiszentgyörgyön

Jánossi József fiatal kereskedő agyonlőtte feleségét, majd magával végzett

Sepsiszentgyörgy, nov. 1. Borzalmas családi dráma tartja izgalomban Sepsiszentgyörgy lakosságát. Tegnap reggel korai órákban egy fiatal kereskedő agyonlőtte feleségét, majd saját magával is végzett.

Jánossi József 26 éves fiatalember nem rég vette feleségül Tegző Ferenc leányát. A fiatal házaspár a legjobb egyetértésben élt, amikor a leány szülei érthetetlen módon állandóan beavatkoztak a fiatal pár családi életébe. Napirenden volt az öregek és fia-

talok közt a perpatvar. Jánossi József egy darabig tűrte az öregek házsártoskodását, de végra is megunt a sok civódást és szörnyű tette határozta el magát. Tegnapra virradó reggel eddig még ki nem derített előzmények után revolverrel agyonlőtte feleségét majd saját magával végzett. A fiatal, tragikusan elhalt házaspár iránt osztatlan részvét nyilvánul meg városszerte. Az öngyilkosság ügyében a vizsgálat megindult, de még eddig semmi pozitív eredménye nincs.

Szovjethajók Nápolyban

Nápoly kikötőjében hétfőn délelőtt orosz hadiflottaraj vetett horgonyt. A szovjetcsillagos orosz hadihajók udvarlássági látogatásra jöttek Nápolyba, hogy viszonzák az olasz hadiflotta egyik rajának legutóbbi odesszai látogatását. A nápolyi kikötőhatóságok ünnepélyes fogadtatást rendeztek az orosz flottaraj tiszteletére. Résztvett a fogadtatáson Potemkin római orosz nagykövét is.

Megoldódott a kínai kormányválság

A militarista párt győzelme oldotta meg a válságot

Nanking, november 1. A kínai kormányválság a militarista párt győzelmével végződött. Szung helyettes miniszterelnök és pénzügyminiszter lett, Csang Kaj-Sek tábornagy sőgora, Szung azért bukott meg, mert nem akart hozzájárulni a ka-

tonai kiadások emeléséhez, úgy, amint Csang Kaj-Sek követelte. Kangról viszont köztudomású, hogy teljesen Csang-Kaj-sek hatalmában áll a kinevezése azt jelenti, hogy a kormány most már nem ellenzi többé a katonai kiadások felemelését.

Szent a béke a németek és az oroszok között

Visszaengedik a Lubbe-tárgyalásra az orosz újságírókat, visszautazhatnak Oroszországba a kiutasított német újságírók

Berlin, november 1. Az orosz-német konfliktus, amit az idézett elő, hogy a Lübbe-pör főtárgyalásáról kiutasították az orosz újságírókat, hosszas diplomáciai tárgyalás után békésen elintéződött. Hétfőn este báró Neurath német külügyminiszter és Csinszu berlini orosz nagykövet megegyezett egymással. A megegyezés hangsúlyozza, hogy a két kormány őszintén

őhajtja a kölcsönös jóviszony ápolását, amit nem befolyásolhat a két ország különböző kormányrendszere sem. A megegyezés értelmében az orosz újságírók ismét résztvehetnek a Lübbe-pör főtárgyalásán, viszont az orosz kormány visszavonja megtörtölt intézkedését, amellyel kiutasította Oroszországból az összes német újságírókat.

Vakmerő rablás Londonban

Nyílt uccán félmázsa rudaranyat rabolt négy vakmerő bandita

London, november 1. Az angol főváros belvárosának legizgalmasabb pontján, tegnap vakmerő rablótámadást követtek el. Az áliomásról, az egyik olvasztó műhelybe egy félmázsa rudaranyat szállítottak. Utközben a kocsis megállította a lovakat és leszállott a kocsiról, hogy valamilyen megbízásnak eleget tegyen. A kocsin csak egy suhanc, a kocsis segítő társa maradt. Egyszer csak egy automobil suhant az aranyat szállító kocsi mellé, az autóból — amely a négy férfi ut — egy ismeretlen ugrott ki, aki lelőtte a kocsin levő

fiatalembert, majd a kocsit egy mellékutca felé hajtotta, ahol az idegenek az aranyat tartalmazó ládát gyorsan átrakták az autóra, majd villámgyorsan elhajtottak. A rendőrség erőiesen nyomoz ugyan, de eddig minden eredmény nélkül.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengét!

(az acélipar legelőkeltebb alkotása)
és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea, Strada
Avram Iancu (Kossuth-utca) 22.

Feltűnéstkelő tanuvallomás a Reichstag perben

Súlyos anarchista vádak Torgler ellen. — Szovjetország hírlapírók a tárgyaláson

Berlin, november 1.

A német birodalmi gyűlés felgyújtásának bűnperében folytatott tárgyalás során ma nagy izgalmat keltő vallomás hangzott el. A bűnper egyik beidéztet tanúja, egy Liebermann nevű ügyes, ma rendkívül érdekes és Torglerre nézve súlyosan terhelő vallomást tett. Elmondotta, hogy Torgler őt 1932. januárjában, amikor Liebermann Hamburgban a kommunista szervezet részére futárszolgálatot teljesített, rá akarta bírni, hogy a birodalmi gyűlés palotájának és egész sor más középületnek felgyújtását vállalja.

— Március 6-án kellett volna a célból Berlinbe utaznom, — mondotta Liebermann — hogy felgyújtsam a Birodalmi gyűlés épületét. Figyelmeztetett Torgler, hogy utazzam Berlinbe, itt megkapom a részletes utasításokat és másik két kommunista-val együtt elvégzem a "munkát". Fel is keresett másik két hamburgi ember, akiknek csak az álnevét tudtam, de én nem mentem el. Torgler ekkor felkeresett, összeszidott, majd két kommunista elvitte a lakásomról az ottlevő kompromittáló iratokat. Még ezután is több ízben rá akartak venni, hogy kövessek el megaláztatást s amikor már többször megtagadtam a feladat elvégzését, egy ízben Torgler s néhány társa nekem támadtak és súlyosan összerúgáltak úgy, hogy kórházba kellett szállítsanak. Feljelentést azért nem tettem mert féltem.

Elmondotta továbbá, hogy a kórházban tért eszméletre és sokáig betegeskedett, majd amikor a kórházból elbocsájtották, bujkálnia kellett Torgler és cinkostársai elől mert halállal fenyegették meg.

Torgler emelt hangon jelentette ki ekkor: A tanut nem ismerem, soha nem láttam. Soha anarchistákkal nem állottam összefüggésben, nem beszéltem velük. A vallomás elejétől végig hazugság.

Dimitroff is felugrik helyéről s a tanu felé kiabál:

**Uj helyiségben,
régii hittal, régi akarással**

Örömmel jelentjük, olvasóinknak, hogy 2 heti farszto és felelősségteljes munka után költözésünket befejeztük és ma már új helyiségünkben vagyunk a Nagy piac 4 szám alatt.

Hogy minden olyan szépen sikerült és üzembiztonságunkat legkisebb zökkenés sem zavarta meg, ebben nagy érdeme van személyzetünknek, amelynek minden tagja fáradhatatlanul tevékenykedett. Teljes elismerésünk illeti meg a nyomdai gépek szakaszerű átszereléséért Speibenwein Ferenc montőrt, aki bebizonyította, hogy szakmájában már nincs szükség idegen specialistára. Legtöbbjüket, szép munkát végeztek. Mellette rotációs gépmestereink: Bartha József nagyszerű szaktudásával 2 héten át éjjel-nappal fáradozott azon, hogy a rotációs gépkolosszus, gyorsaságúink és szedőgépünk mielőbb üzemképesek legyenek és újságunk a költözés alatt is akadálytalanul megjelenhetett.

VARADHOZ közel fekvő községekbe kerülünk az „Erdélyi Magyarországi” és a „Nagyvárad Friss Újság” árusítására megbízható árusokat napi 60 lej jövedelemmel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

— Ki befolyásolta magát? Ki befolyásolta a tanut — folytatta az emök felé fordulva — erre a gyalázatos szemmel láthatólag botanított hazug vallomásra?

Dimitroff is, Torgler is beszélni akarnak még, de az emök megvonja tőlük a szótlan jogát.

Itt írjuk meg, hogy a német külügyi kormány és a szovjet között létrejött megállapodással kapcsolatosan, amely szerint a jövőben szovjet hírlapírók is részt vehetnek a Reichstag-per tárgyalásán, félhivatalos orosz jelentést adtak ki, mely bejelenti, hogy Litvinov külügyi népbiztos Washingtonból visszatérőben megszakítja útját Berlinben ahol az orosz-német gazdasági kapcsolatok kíméltetéséről és a viszony melegebbé tételéről tárgyal majd német hivatalos körökkel.

Lezuhant egy katonapilóta

Egy pilótahadnagy borzalmas katasztrófája a banessai repülőtéren. — Négy héten belül ez a kilencedik aviatikai szerencsétlenség

Bukarest, november 1.

A banessai repülőtéren ma délelőtt fél 12 órakor Mircea Petre repülőhadnagy gyakorlatozás közben lezuhant. A repülőtest amerikai startot akart venni, s közben Soek er-típusú gép meghibésült és pár méter magas ságból lezuhant, maga alá temetve a hadnagyot, aki szörnyethalt.

Bukarestben nagy nyugtalanságot okozott a legújabb repülőszerencsétlenség. Az utóbbi időben, mint ismeretes, sorozatos szerencsétlenségek érték a romániai aviatika egyes egységeit. Rövid idő leforgása alatt már kilenc szerencsétlenség történt román repülővel. A fővárosi lapok erőteljes vizsgálat megindítását követelik a sorozatos szerencsétlenségek okának kikutatására.

Botrány a kolozsvári színészvizsgán

Kiutasították a magyar tagokat és az újságírókat

Kolozsvár, november 1.

Tegnap délután 2 órára voltak kitűzve az erdélyi színészszindikátus színész és artistavizsgái, amely épületes botrányba fulladt. Kiderült, hogy Bukarestből hozzá nem értő s modortalan vizsgabiztosokat küldtek ki a vizsgák levezetésére, akik kizárták a magyar tagokat: a közönséget, sőt az újságírókat is, mondván, hogy a vizsgák szigorúan zártkörűek. Ezzel hatalmas botrány tört ki, több román újságíró majdnem összeverte-

kedett Musatescu Todor inspektornal, a vizsgáztató bizottság elnökével és csak a jelen levő dr. Clota rendőrkésztor helyettesnek köszönhető, hogy a színészvizsga nem fajult el véres verekedéssé. Ilyen botrányra eddig nem volt példa és eddig minden hasonló színészvizsgán értékeltek azt, hogy a vizsgázók hetven százaléka magyar, tehát a magyar tagoknak feltétlenül helye van a vizsgákon.

Szenzációs lopás a bukaresti főpostán

Ellopták az uralkodó vagyonkezelési levelezésének több fontos iratát

Bukarest, november 1.

Feltűnéstkelő és vakmerő lopás ügyében indult meg ma a széleskörű nyomozás Bukarestben: a főpostán különös körülmények között elloptak egy aktatáskát, amely jelentős iratokat tartalmazott. A lopásról 2 meglehetősen ellentétes jelentés érkezett, az egyik arról számol be, hogy II. Károly király leveleit lopták el egy tisztviselőtől, a másik jelentés szerint egy, a Serviciul Maritim szolgálatában álló ügyvéd aktatáskája tűnt el. Ez a jelentés is megállapítja, hogy az aktatáskában rendkívül fontos, értékes iratok voltak.

Az első jelentés a következőket közli: Tenegariu bukaresti ügyvéd, aki az udvari vagyonkezeléssel teljesít szolgálatot, egy aktatáskával, amely Ofelsége gazdasági jellegű levelezésének néhány darabját tartalmazta, a postán tartózkodott. Az ügyvéd itt amikor egyik hivatali helyiségben valamilyen intézett, maga mellé vette az aktatáskáját, melyben Ofelsége levelei voltak és elhagyta.

laki felhasználva Tenegariu pillanatnyi elfoglaltságát, elemelte a táskát. Az ügyvéd pillanatok alatt észrevette a lopást, felhívta a tisztviselőket, rövidesen az egész postarendőrség talpon volt, azonnal elzárták minden kijáratot és a központi rendőrségtől megérkező detektívekkel együtt megkezdtek a kutatást az aktatáska és tartalma után, azonban minden kutatás hiábavalónak bizonyult. A tettes nyilván már a lopást követő percekben elhagyta a főposta épületét. Így kézenfekvőnek nem sok a remény.

Legutóbbiban akkor jöttünk el, ha az őszi és téli szezonra szükséges ártomány és kábelhálózati anyag az előnyösen ismert Havan és Grünfeld postabiztosokhoz (Konszultációs szolgálat) szerezzük be, mert a cég most kíméltette eddig is igen olcsó árait. De vannak még áll a közönség rendelkezésére.

Kaszával, kapával védte meg határát egy község lakossága az agrárbizottság előtt

Temesvár, november 1. A temesvári ítélőtábla Alexandrescu- tanácsa előtt érdekes agrárügyet tárgyaltak tegnap. Az egykori Mocsonyi-féle uradalom területén fekvő Mocsony község panaszolta be a szörénymegyei Bata, Balciu, Ostrov és Sela községeket. A kereset szerint a Mocsonyi birtok felosztása után Mocsony község mintegy 900 holdat kapott az egykori nagy birtok szántóföldjeiből. A község évekig használta a földet s zavartalanul megvolt birtokaiban, amikor ez év nyarán a velük szomszédos, marosmentuli négy község szintén részt kért a mocsonyiak határából. Az elsőfokú kisajátítási hatóság igényüket elutasította, a megyei agrárbizottság azonban jogosnak találva a kérést, Mocsony község határából 400 holdat hasított le és elosztotta a négy szörénymegyei község között.

Szeptember hó első napjában érkezett meg a hivatalos komisszó, hogy a szörénymegyeieket birtokba helyezze. Alig léptek Mocsony község területére, a kukoricásból — éppen kukoricatörés ideje volt — kaszás, kapás, felfegyverzett tömeg rohant ki. Az emberek izgatottan követelték, hogy a bizottság azonnal hagyja el községük határát és kijelentették, hogy a háborúban más földjéért harcoltak, most vérük árán is megvédelmezik a saját földjeiket.

A helyzet kritikussá vált. Minden pillanatra várható volt a vérontás, amikor a bizottsággal érkezett két csendőr egyike lórappantott és a szomszédos csendőrökkel 10 csendőrt hozott segítségül. A csendőrök csak tárlánchba fejlődtek, már-már formális ütközet fejlődött ki a falusiak és a karhatalom között, amikor az agrárbizottság egyik tagja kijelentette, hogy a falusiak tevékenységének eldőlteig nem helyezik birtokba az új gazdákat.

A temesvári tábla tegnap tárgyalta az érdekes beadványt. A négy szörénymegyei község képviselőiben megjelent ügyvédek kifejtették, hogy a Mocsonyi-uradalom fennállása idején a négy község lakosai átjártak a Maroson napszámba a birtokra dolgozni.

Figyelem! A legjobb sütemények legolcsóbban

Kolozsvári a

Párizsi cukrászdában

Iuliu Maniu (Szentgyörgyi)-uca 1. sz. a. ahol egy fejes kávé két kaláccsal 5 lei, egy részle 4 lei.

Időjárás

Nyugati szél, gyors felhőzeti változások nyugaton eső, esőfelhő havazások, a hőmérséklet alig változik.

APROHIRET ESEK

RIKKANCSOT (ujsgárust) biztos napi 60 lej jövedelemmel felvesszünk az "Erdélyi Magyarság" és a "Nagyvárad Friss Ujság" árusítására. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

MAKULATURA ujságpapír kicsinyben és nagyban kapható Pásztor Ede papíráruházában.

NAPSZAMOS KÖNYVEK 1 hetes, 2 hetes beosztással készültek és kaphatók Pásztor Ede papíráruházában, Oradea.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA

Erre alapították keresetüket. Különben is szerintük Mocsony község olyan kicsiny, hogy nem jár neki akkora határ, mint a mostani. A mocsonyiak képviselőiben megjelent Brudaria Adrian temesvári ügyvéd

fejtegetései után a tábla ítélethozatalra vonult vissza. Hosszas tanácskozás után kihirdették, hogy véleménykülönbség miatt csak egy hét múlva mondanak ítéletet.

Bécs városházán horogkeresztes zászló lengett

Bécs, november 1. Az osztrák fővárosban szenzáció erejével hatott, hogy tegnap délelőtt a bécsi városházának tornyán hatalmas horogkeresztes zászlót helyeztek el. Mint ismeretes, a bécsi városházán még ma is a szociálisták az urak s éppen ezért a Ring közönsége tömegbeverődve szemlélte a horogkeresztes lobogót, amely a városháza tornyán lengett. A tömeg egyre nőtt és amikor nagy rendőr-

készültséggel a karhatalom is megjelent a helyszínen már megakadt a Ring forgalma. A rendőrség leszedte a lobogót, majd a tömeg feloszlására került a sor. A szétoszlás munkája nehezen ment, egyes csoportok ellenállottak, mire előkerültek a gumi botok és a rendőrök rövidesen szétzavarták a tömeget. A nyomozás semmiféle kiindulási pontot nem talált eddig, amelynek alapján a tetest meg lehetne találni.

A bankok és az agrárváltók

Bukarest, november 1. A konverziós törvény rendelkezései sok tekintetben teremtettek bizonytalan helyzetet úgy a hitelezők, mint az adósok számára. Így többek között maguk a hitelező pénzintézetek sincsenek tisztában azzal, hogy milyen eljárást kövessenek az agrár-váltókkal, amelyekre nézve a konverziós törvényben engedélyezett moratórium lejárt. A regátbla

bankok szövetsége tegnapelőtt Bukarestben ülést tartott s azon kidolgozta a szövetség kötelekébe tartozó bankok számára a szükséges instrukciókat. Az erdélyi román pénzintézetek egyesülete a Solidaritatea az elmúlt vasárnap Kolozsvárra hívta össze a kötelekébe tartozó bankok és takarékpénztárak vezérigazgatóit.

Ülést tartott Bihar-megye parlamentje

Vita a megyei utakról, az iskolaadóról, a székelyhídi magyaroaktól elvett földekről, a végrehajtók és monopolközegek tulkapásairól

Nagyvárad, november 1. Bihar-megye nagytanácsa szerda délelőtt tartotta meg őszi ülését dr. Roxin Teodor elnöke alatt. Az ülés kezdetén dr. Markovits Manó kifogásolta, hogy az ülésre nem hívták meg dr. Kövér Gusztávot. Ez az eljárás szerinte törvénytelen volt. Dr. Popoviciu prefektus válaszában kijelentette, hogy törvényesen járt el, amikor az allampolgárságát elvesztett dr. Kövért nem hívta meg.

Vaida Virgil tanácsos napirend előtt az elviselhetetlenül magas betegségyelzői tázat tette szóvá.

A napirend első pontja a prefektusi jelentés volt, amit Avram főjegyző ismertetett. A prefektus jelentése felöleli a megye gazdasági és közigazgatási helyzetét, az iskola- látatás, az utak állapotát, a megyei egészségügyi és állategészségügyi helyzetét.

A prefektusi jelentéshez elsőnek Tuncoghy Lajos tanácsos szolt hozzá, kifogásolta a megyei autonomia megnyirbálását. Az új közigazgatási törvény módosítása folytán a megyei tanácsosok hatásköréből kivették a községi tanácsok határozatait elleni felelősségekben a döntés jogát, ami csak a temesvári revíziós bizottságot illeti meg. Javasolta, hogy a nagytanács intézzen feliratot a kormányhoz és a képviselőházhoz a régi

rendszer visszaállítása érdekében. Tuncoghy álláspontját osztotta Maior esperes is, aki még szóvátette az iskolák látogatottságának hiányát a falvakban és erőteljesebb ellenőrzést sürgetett.

Hegedüs Nándor az új községi adó törvényt kifogásolta. A falvakban elviselhetetlen taxákkal sújtják a lakosságot. Az utadók beszédik, de az utakat nem javítják meg. A 14 százalékos iskolaadó elosztása kapcsán még mindig sérelem és mellőzés éri a kisebbségi iskolákat. Ennek kapcsán Hegedüs képviselő szóvátette azt is, hogy

a prefektus jog nélkül tiltotta be a belényesi Magyar Dalárda ünnepségét.

Kifogásolta, hogy Székelyhid környékén elveszik a magyar gazdák 2—3 holdnyi földjeit, amit az agrár reform adott nekik. Hegedüs képviselő végül szóvátette a monopoli-ágensek garázdálkodásait és az allami adó-végrehajtók tulkapásait is.

Dr. Kotzó Jenő a megyében dühöngő al- latbetegségek ellen kért intézkedéseket. Dr. Popa Teodor és Barlan Hegedüs képviselő kritikáival szálltak vitába.

Ezután dr. Popoviciu Péter prefektus válaszolt az elhangzott felszólalásokra.

Az ülést délután folytatták.